

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 21. decembra.

Istočno bojište:

Primirje.

Taliansko bojište:

Istočno od Brente Talijani su poslali žestoke pripreme valrom sedam puta jurišali protiv naših borbenih redova kod Ostil Leprea, a tri puta protiv naših položaja jugozapadno od Monte Pertica. Svi napadi bez razlike odbijeni su uz veliko neprijateljske gubitke.

Načelnik glavnog stožera.

Stara pjesma.

Neki član engleskog donjeg doma, čije se ime u Reutersovom izvještaju ne pominje, uputio je državnom tajniku za spoljne poslove pitanje, je li on pripremio prijedlog savezničkim vladama, da se potpuno isključi svaka trgovinska veza i svaki plovidbeni saobraćaj sa središnjim vlastima, dokle god ove posljednje ne budu napustile sve krajeve, zauzete za vrijeme rata, dalje sve dok ne budu dale potpuna zadovoljenja za sva svoja naslija, izvršena prema civilizovanoj zajednici na kopnu i na moru i najzad, dokle god ne budu usvojile prijedloge savezničkih vlada o pravu samoopredjeljenja malih narodnosti, o međunarodnim izbornim sudovima i o ograničenju oružanja poslije rata.

Ovo je opet stara pjesma, koja se sve iznova čuje iz Engleske, ma da u državama središnjih vlasti baš nikoga više ne može da buni njen hrapavi glas. Da u svemu tome nema izvjesnog sistema, čovjek prema tome ne bi imao potrebe da o toj stvari izgubi ni jednu riječ. Ko se god tačnijim izučavanjem povijesnice bliže upoznao sa tokom engleske politike, zna, da se forum britanskog parlamenta često zloupotrebljava radi priredjivanja teatralnih manifestacija, pri čemu igraju sa unaprijed razdijeljenim ulogama. Tako bi na primjer bila velika zabuda vjerovati, da je lord Landsdowne na vlastitu odgovornost i na vlastiti rizik objavio svoje poznato miroljubivo pismo; to je pismo na protiv bila smtca, koju su unaprijed bill ugovorili Landsdowne i Lloyd George, što je svak jasno mogao vidjeti iz govora ovog posljednjeg, održatog na vazduhoplovnom banketu. Engleska je namjeravala, da tom smicalicom izazove izvjesan odjek u inostranstvu, iz koga bi ona opet mogla izvuci izvjesne zaključke, kao što ih je u ostalom možda i izvučla. Drugim riječima: „bluff“ kao god u Sjedinjenim Američkim Državama, tako i u Engleskoj spada u političko oružje. Ako je dakle nepoznat član engleskog donjeg doma uputio vladu pitanje, čiju smo sadržinu ukratko obilježili, on to nije učinio u namjeri, da u državama središnjih vlasti iza-

Debata o ratnim ciljevima u engleskom donjem domu. Krvavo su odbijeni talijanski nasrtaji istočno od Brente. Izborna reforma u Ugarskoj.

zove opravdani slatki smijeh, već da tamo izazove utisak, kao da Engleska u vojničkom pogledu stoji tako sjajno, da ranije ili docnije mora doći do poraza središnjih vlasti.

Na ime, u prkos sviju udaraca, koje su im nanijele središnje vlasti, Englezima je pošlo za rukom, da usrijed ratne buke nepovrijeđeno i neokrnjeno sačuvaju jedno svoje blago, a to je njihovo odlično novinarstvo i izvještacka služba. Ova se posljednja sada svakako postarala za to, da vijest o pomenutom pitanju u parlamentu dospje svukuda, gdje god se štampaju listovi. Razumije se, da pomenuti Reutersov izvještaj neće preštampani samo neutralni već i sporazumni listovi, a s obzirom na ugled, što ga Engleska još jednako uživa i zahvaljujući pritisku, što ga ona vrši svojim novcem, svakako da neće izostati namjeravani utisak. Prije svega valja imati na umu, da na primjer Romani, a naročito Talijani prvo ne raspolažu dovoljnim političkim obrazovanjem, da bi mogli prozrijeti ovu smicalicu, a da osim toga u opšte nijesu obaviješteni o položaju. Njihova ih štampa još jednako obavija mrežom laži, koja je do duše ovdje-ondje prodjena vojničkim uspjesima središnjih vlasti, ali još nikako nije iskidana. Ta zar nije zloglasni francuski poslanik u Rimu Barrere već dugo godina prije početka svjetskog rata imao na raspoloženju silne milijune radi potkupljivanja svijlu kole uglednijih talijanskih listova, a za vrijeme rata još je mnogo manje žalio novac. Što se pak listova središnjih vlasti tiče, to im je Italija hermetički zatvorila ulazak u zemlju. Samo su dakle putnici iz neutralnih zemalja mogli govoriti Talijanima, da stvari ipak stoje malo drukčije, nego li što to tvrde „Corriere della Sera“ i „Idea Nazionale“, ali tim putnicima ipak nijesu baš toliko vjerovali, bez obzira na to, što su se oni u svom vlastitom interesu svakako vrlo obzirivo izražavali, da ih ne bi smjesta opet prebacili preko granice.

Izlišno je napomenuti, da je ono pitanje u engleskom donjem domu bilo sračunato, i to ne na posljednjem mjestu, i na pregovore o miru u Brest-Litovsku kao i na rusku političku inteligenciju u opšte, kako bi se izazvao utisak, da savez sada stoji pred postizavanjem ciljeva, što ih je sebi postavio, pa da bi Rusi trebali da se upravljaju prema tome. Što se nas tiče, mi smo uvjereni, da će se engleski vlastodršci u tom pogledu prevariti, a što oni ipak još jednako pjevaju tu staru pjesmu dokazuje, da je oni i sada još smatraju korisnim sredstvom. No središnje vlasti neće se time dati zbuniti.

Podlistak.

Josip Kozarac:

Prva ljubav.

Dragi prijatelju!
Pišeš mi, da nam je um'o Rade¹⁾, naš triumvir, kako su nas trojicu zvali, dok smo još na dječjim klupama sjedili. Pišaš me, da li se još sjećam onih nezaboravnih dječjih dana, koje negda skupa proživjesmo? Sjećam ih se, brate, sjećam, možda više, nego što bi trebalo! Što ih se više sjećam, to je sve jačim znakom, da mladost, da život odmiče, dok napokon i preda mnom ne pukne ona beskrajna pučina, s koje više ne ima vidika ni na prošlost ni na budućnost... Naš Rade i prerano zaplovio tlem morem... Sretna li njezaj!
Pišaš me nadalje, da li se i „njih“ sjećam — onih divnih djevojčica, koje su nam osladile mnoge „gorke“ dječje dane, — one naše carice, božice, Venere i Junone!... Sjećam ih se, sjećam! Ta one su glavni junaci u povijesti našega srca, a što je jednom povijest, to se više izbrisati ne da. Ti si Tvojim pitanjima dirnuo u dno srca mog, te ja ova tri dana, otkako pročitaš Tvoj list, živim jedino u ono doba mladovanja našeg, te se upravo ne mogu da odriješim slatkih mladenačkih uspomena. Tako mi je nekud uz njih

olakšalo, da ne mogu drugo, nego da ih sam sebi ispriповijedim.

Pitaš me, što radi naša prva ljubav — Delka? Ziva je! Ali, brate, ja ne ću lagati pred tobom, Delka nije moja prva ljubav bila, ja sam još prvo nje, — kao petoškolac — ljubio a za tu ljubav, koja nakon tolikih vremena sada tek na vidjelo izbija, nije osim mene nitko znao. Čovjek, dijete, počinje prvo ljubiti nego misliti: ljubav je svakako jedno od najranijih čuvstava, koja počinju ljudsko srce ogrijavati, pa zato i nije tako lako odrediti onaj časak, kad je u nama prva ljubav bljesnula. „Prva ljubav“ — to je odvajkada nekakova krilata riječ, te je obično skopčana s pojmom žene, žene, koja nam nije ni mati, ni sestra... To Ti ja zato spominjem, jer sam ja kao dječarac ljubio moga šarenog češljugara toliko, da sam desetak dana plakao i zalilo, kad ga jednoga jutra nadjoh mrtva u krleci. Ja sam staru vrbu, pod kojom sam ribu pecao, tako zavolio, da sam se s njome na glas razgovarao te sam sebi umišljao, da ona razumije, što ja njezi govorim, da se raduje, kad ja dodjem, i plače, kad ja otiđem. Moje čuvstvo prema njoj bilo je tako nježno, da sam je žalio, kad je tkogod šibu s nje odrezao, — a kad sam jednoga dana pošao k njoj, pa izdaleka opazio, da nje više nema, da je posječena i odvezena, onda mi se smutilo pred očima, te sam od teške boli klonuo duhom i na smrt obolio...
Da li je to bila ljubav? Ja ne

Pregovori za mir.

Vjera u zaključenje mira.

Otpočeo trgovinski saobraćaj.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Rotterdam, 21. decembra.

Svaki u Petrogradu vjeruje, da će iz sadanjih pregovora poteći mir i vrlo vjerovatno opšti mir. Najizvjesnije je, da će, ako inače niko ne zaključi mir, Rusija to učiniti.

Na raznim frontovima, naročito u krajevima Minska, već je otpočeo trgovinski saobraćaj. Nijemci tamo prodavaju metalnu robu za životne namirnice.

Grof Czernin u Brest-Litovsku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Brest-Litovsk, 21. decembra.

Ministar spoljnih poslova, grof Czernin, stigao je sa pratnjom večeras ovamo.

Put pl. Kühlmanna.

Kb. Berlin, 21. decembra.

Kako „Berliner Tageblatt“ javlja, državnog tajnika pl. Kühlmanna, koji danas polazi u Brest-Litovsk, pratiće poslatički tajnik pl. Hess.

Poljska na mirovnim pregovorima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Varšava, 21. decembra.

Kod mirovnih pregovora u Brest-Litovsku biće zastupana i Poljska po svojim posebnim delegatima.

Razgovori s turskim mirovnim izaslanicima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 21. decembra.

Državni tajnik spoljnih poslova pl. Kühlmann jattos je ponovo prispio u Berlin, državni kancelar je još ostao u velikom glavnom stanu. On će se tek danas vratiti u prijestolnicu. Juče je državni tajnik proveo cio dan u razgovoru s turskim mirovnim izaslanicima, u čiju je čast sinoć priredio ručak.

UČEŠĆE SRBIJE I CRNE GORE U PREGOVORIMA ZA MIR.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Znena, 21. decembra.

U ovdashnoj srpskoj koloniji, kojoj pripada i veći broj poslanika, postoji mišljenje i gledište, da srpska i crnogorska vlada, pošto je nastupilo primirje na istočnom frontu, treba da dodju u vezu s Petrogradom, pa da tako isto stupje sa središnjim vlastima u pregovore za mir. Francuska vlada nije

htjela dati svoj pristanak, da kralj Petar stupi u neposredne pregovore s Petrogradom, pakuriru kralja Petra nije dozvolila da produži svojput za Petrograd.

Mirovni pregovori.

Berlin, 21. decembra.

„Lokalanzeiger“ javlja iz Amsterdamu: Iz Petrograda se pod 17. t. m. javlja: Grof Czernin i Kühlmann su brzojavili, da će sutra prispjeti u Brest-Litovsk. Oni su pozvali Trockog, da tamo budoje i otpočne pregovore za mir.

Persija i pregovori za mir.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Berlin, 21. decembra.

Persijski poslanik u Berlinu Kulišanabab izjavio je saradniku „B. Z. am Mittag“ o odjeljku ugovora o primirju, koji se tiče Persije ovo: Iskrenim oduševljenjem pozdravljam mnogo obećavajuće riječi člana 10. Svaki persijski patriota mora u tome sporazumu vidjeti svjetsko političko jezgro ugovora. Persijski narod biće zahnut toplom blagodarnošću prema Njemačkoj, koja je u tako sudbonsnim časovima zbilžila nadu i čežnju Persije svome ostvarenju. Sva naša prava su do sad sporazumne sile gazile nogama, dokle Njemačka i njeni saveznici slobodu, nezavisnost i teritorijalnu nepovrijednost persijske države ne izgovaraju kao frazu, nego ugovorom osvajaju. S toga se naš narod sa svim pravim upravljao i držao, kad je svojim iskrenim unutarnjim osjećajima još u samom početku počeo središnjim vlastima konačnu poljeđu, jer su samo one bile u stanju, da se časno zauzmu za našu nezavisnost. Persija se sad nada novom cvjetanju svoga privrednog života. Njemačko takmičenje na našim trgovinama će dobro doći u svakom pravcu, jer su njemački industrijski proizvodi svuda pogodni, da zasite glad za robom. I Turke, koji su ugovor poljsali, Persijanci će iskreno pozdraviti. Sultan je iskreno prijatelj Persije. Mi nijesmo zaboravili, da je on u svojoj posljednjoj prijesovoj besjedi toplim riječima pomenu Persiju. Engleska sad neće imati n'kakve potrebe, da održava svoju nasađu na persijskom zemljištu. Engleska je uvijek tvrdila, da je ugovor od 1907. zaključila s Rusijom samo iz prijateljstva p ona Persiji iradi njene zaštite. Sad je red na Englesku da pokaže svoju pravu budoju. Ili će slijediti primjeru Rusije i središnjih vlasti, ili će se pred cijelim svijetom pokazati da vrši nepravdu.

Francuska i pregovori o miru.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Znena, 21. decembra.

„Temps“ sa svim o vjeru o li jeva, da se Francuska ne drži udaljeno od

rusko-njemačkih pregovora za mir, pa završuje svoj članak, u kome priznaje potrebu rusog naroda za mir, ovim slatvom:

Sa svim je razumljivo, što su njemački pregovori pohitali, da ostvare pregovore o miru. Njemačka hoće da kuje gvozdje dok je ono rucno, gvozdje, kojim će Rusija biti okovana; a zad mi nemamo na to mišta da rekemo? U trenutku, kad ćemo biti stavljeni pred svršenu stvar, s kojom uprkos našem ogorčenju moramo računati, moramo se upitati, da li se ne slažu naši interesi sa željama rusog naroda. (Rusija hoće da bude i ostane slobodna, a slobodna Rusija odgovara u svomnu i našim potrebama. Ona želi pravilan mir, pa i mi ne možemo drugog željeti; dokle Nijemci ne prihvate taj pravedni mir na svima frontovima, zašto bi Rusija s njima pregovarala? Rusija bi se izložila većim opasnostima, kad bi sama o miru pregovarala, bez pomoć svojih saveznika. Njemačka je priini jehtjela da sagradi most između sebe i Rusije. Možda od nas zavisi, da od toga sagradimo zid. S toga stupimo u pregovore. („Frank. Zeitung“.)

Utjecaj ruskog mirovnog pokreta na srpsku vojsku.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Basel, 21. decembra.

„Neue Züricher Zeitung“ ima izvještaj o utjecaju ruskog mirovnog pokreta na srpsku vojsku. Srpski zvanični list „Srpske Novine“ donio je ostru opomenu ministra vojnog povodom mnogobrojnog bjeganja iz vojske, kao i njegov raspis u kome se govori protiv onih, koji baveći se u inostranstvu, šire propagandu protiv rata. I mnogi su časnici uklonjeni iz vojske zbog širenja pacifističke propagande. „Srpske Novine“ su donijele ukaz, kojim je umirovljeno 8 pukovnika, sedamnaest potpukovnika, jedanaest majora i veći broj nižih časnika. Svi su oni pristalice umirovljenog generala Miloša Božanovića, a bili su u bliskim odnosima sa pukovnikom Dragutinom Dimitrijevićem, koji je zbog veleizdaje strijeljan.

Nota Srbije upućena sporazumnim silama o pitanju mira.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.)

Haag, 21. decembra.

„Morning Post“ javlja, da su vlade sporazumnih sila primile notu srpske vlade o pitanju primirja i mira.

o njoj! Ja sam je ljubio, ali se njesam usudio ni proći pokraj nje, nego opazivši je izdaleka bježao sam na protivnu stranu ceste. Mislim, da Ti ne trebam istom reći, da je nijesam ni pozdravljao, jer sam je držao za svetinju, koja me je napunjala čuvstvom tolike sramežljivosti i štovanja, da sam drhtao i bio čisto izvan sebe, kad sam je, zaštićen bud svetinom, bud dvoredom mogao letimice i kradom pogledati. Najmanja malenkost na njejoj opravi: nova vrpca u njejoj kosi, nov cvijetak na njezinim grudima, — to je bilo za mene ono, što je običnoj ljubavi; ugodan razgovor, dražesno pisanice ili ukraden cjelov, — svaka ta malenkost sjetila me na moju ljubav i gonila me na još veće obožavanje.

Ja sam dakako bio sretan u toj ljubavi; jer ja nijesam čeznuo niti za poljupcem niti za ljubavnim sastankom, — sve to za mladića od petnaest godina nije imalo baš nikakova čara; jer to nije ni bila ljubav srca nego ljubav mašte razgrijane srcem, što se bud. Ja još nijesam stupio u zoru života nego tek u ono jutarnje polusvijetlo, kad pojedini akordi nedalekoga slavuja navješćuju novo sunce. Moja ljubav bila je živa slika Amora i Psihe ili onih dvaju nježno zagrljenih andjelaka, što lete po nebesima ne mareći ni za što do jedino za svoju slatku ljubav...

Ona je bila svuda sa mnom, i u snu i na javi; ja sam se s njome razgovarao, s njome jeo i s njome pio; ja sam čuo njezinu pohvalu, kad sam va-

ljano ispriповijedao staromu profesoru prvu križarsku vojnu, i vidio njezino prikrono lice, kad nijesam znao odriješiti omražene mi jednadžbe; ja sam se s njome razgovarao pitajući nju i sebe, odgovarajući i za nju i za sebe. Iz poludivljega mladića ja sam najednom postao štitljivač i stidljivac, koji se svaki čas zarumenio, — jer ma o čemu se govorilo, meni se činilo, da se samo o njoj govori, da me sav svijet s njome draška i bocka.

Moja mati, hvala joj i slava i na onome svijetu, bila je jedina, koja je slutila, da ljubim, to bi ona morala opaziti, sve da i nije Anijela svaki dan dva tri puta prolazila pokraj naše kuće, sve da i nije gotovo svaki dan tamo na klupi — nasuprot mojemu prozoru — s družicama u hladovini sjedila... Bože moj! zašto li je ona baš meni na očima sjedila, smiješila se zvonko i dosti, dosta puta ama preko pogledala! Meni se čini, da onaj smiješak i one pogledje još i danas u srcu osjećam... Ja bih je tada — sakriven iza zastora — sve dotle promatrao, dok nije otišla; a kad se udaljila, ja nijesam ni uzdisao ni plakao, nego i nadalje uživao u svakoj njejoj kretnji, u glasu njena smijeha, u cijeloj njeznoj slici, koja mi je živo pred očima sjala.

„Lijepa je!“ reče mi jednom moja majka zatekavši me kako promatram Anijelu i pomilova me s onom radošću, s kojom gledaš omiljeni busen ruža, kad s proljeća opaziš prvi pupolj na njemu. Ja na te riječi malo da nijesam

¹⁾ Radoslav Lopašić, poznati hrvatski historik.

Za i protiv rata.

Debata u talijanskoj komori.

Kb. Zürich, 21. decembra.

U talijanskom poslaničkom domu ministar finansija Nitti je opisao finansijski položaj i rekao, da od mjeseca novembra 1916. god. iznose prosječno mjesечно ratni izdaci 1310 milijuna lira. Predračun za ratnu godinu 1918. i 1919. osniva se potpuno na predpostavci da će mir nastupiti i pokazuje znatno opterećenje zbog likvidacije ratnih tereta. — Socijalistički poslanik Dembini izjavio je, da je neopravdano okrivljavanje, da je držanje njegove stranke odgovorno za vojnički slom Italije. I sama je katastrofa bila i suviše ogromna, da bi se mogla osnivati jedino na propagandi riječima. Daleko bi se prije moglo reći, da vojnici nijesu imali dovoljno hrane. Podstrekajući rata napadaju socijaliste samo s toga, da bi mogli svojoj nesposobnosti prikriti. Poslanik Giretti je govorio u korist bloka narodne odbrane i rekao, saveznici moraju biti složni, građi pobjede za one ideje, koje je Wilson opisao. Poslanik Abbisio je branio Cadornu i napadao Giolittia, koji svoj ugledni položaj nije iskoristio na to, da Talijanima u ovim teškim časovima zagrije srce. Italija će, i ako pošlje Kobarita (Karfreit) razrivena bolom, umjeti ubrzo i konačnu pobjedu, blagodariti junaštvu svoje vojske.

Napadi protiv vlade u Italiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 21. decembra.

„Daily Telegraph“ javlja iz Milana: Prošle sedmice je bilo u Rimu znakova opasnih političkih događaja. U senatu su bili upravljivi izdajnički napadi protiv vlade, naročito protiv ministra spoljnih poslova Sonnina. Tim napadima je upravljao bivši poslanik u Parizu Tittoni. Poslije žestoke debate odložen je za donjije prijedlog Tittonia, koji je želio da izjavi, da je vlada povrijedila prava parlamenta.

Engleska u ratu.

Predstojeća debata o ratnim ciljevima u donjem domu.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Basel, 21. decembra.

„Time s“ javlja, da će jedna grupa liberalnih poslanika, koja ne pripada tako zvanom pacifističkoj grupi, pokrenuti u srijedu u donjem domu pitanje o ratnim ciljevima saveznika. U četvrtak će Lloyd George dati u donjem domu izjavu o ratnim ciljevima.

Debata o ratnim ciljevima u engleskom donjem domu.

Kb. London, 21. decembra.

Reuter javlja: Odgovarajući na govor Travelliana, koji je u donjem domu obrazložio interpelaciju o ratnim ciljevima, primjetio je državni tajnik za spoljne poslove lord Robert Cecil, da njemačka vlada nije nikad htjela da izadje javno sa svojim ratnim ciljevima, pa ni onda, kad je mjeseca septembra engleska vlada posredovanjem jedne neutralne vlade izjavila, da je volina da sasluša njemačke prijedloge. On je tada izašao s prijedlogom o savezu naroda, zauzimajući se za njega tada je rekao, da je englesko-američko bratimljenje predhodni uslov tome savezu. Savez naroda će se postepeno proširivati, dok ne obuhvati sve narode svijeta. Po sebi se razumije, da se savez naroda ne može ustanoviti sa pobjedonosnom Njemačkom.

propao u zemlju, — a ipak su mi te riječi bile tako drage i slatke, bile su mi, kao da blagosivlju moju ljubav.

Da li je Anijela mene ljubila, to ja onda nijesam znao, a nijesam ni išao za tim, da i ona mene ljubi, i to je meni bilo dovoljno. Ja sam živio s njome u posebnom, čarobnom svijetu; niti smo se mogli jedno drugome iznevjeriti niti jedno drugomu otići...

Nazalost nije ta ljubav moja dugo potrajala, jer nešto što nije zemaljsko, ne može na zemlji obstati. Moja mladenačka mašta bivala svaki dan hladnija i ozbiljnija, Anijelina slika sve bledija, ja sve više vremena proboravlja bez nje, ona sve rjeđe prolazala pokraj naše kuće (ili se meni to samo tako činilo), — i tako one jednog dana iščeznu iz moga maštovanja, kao ljetna jutarnja magla. Upravo, kao što ne znam, kako je došla u moje srce, tako ne znam, ni kako je izašla.

Ljubav ta satkana iz najnježnijih atoma mojih prvih čuvstava nije mogla podnijeti toplih traka sunca, koje se sve više dizalo na obzorje mogega života.

Jedno nedjelje predjem ja kraj one kuće, kamo je Anijela zalazila k svojoj drugarici, i zađujem cikat i smijeh iz dvorišta: — a meni je u taj čas bilo, kao da to Anijela i njezine drugarice šepkavaju mene i moju ljubav, — i od toga časa, dušo moja, povrijedena u jedinom svome ponosu, istisnu na sve vijek Anijelinu sliku iz svoga okvira.

I tako ugasnu moja prva ljubavi! Sad, kad pomislim na nju, prečim a mi se kao ona čarobna slika, na kojoj mjesec napola zasit lakim bijelim oblacićima rasvjetljuje poludivljim gorski kraj, po kojemu njezine i plave s neopetne koracaju k žubornom vrelu, posrebrnom mjesecevićim svjetlom... Ono vrel

Lloyd George se još nada.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

London, 21. decembra.

Lloyd George održao je govor, u kome je kazao i ovo: Položaj živonih namirnica pokazuje se težim, nego se mislilo, prije svega zato, što je pr varila nada, da će Danska i Holand ja dati masla (putera). Dalje zato, što Engleska mora pridonijeti žrtvama iz vlastitih sredstava, da bi dopunila potrebe saveznika. Engleski narod će izvjesno srčanije predustriti ovaj položaj, ako uzme u račun, da svako odricanje, koje ima da podnese, ima na to da se svede, što se ima podijeliti sa dobrim saveznicima. Zatim je Lloyd George izjavio, da su podmornička potapanja brodova marja, nego što je on naveo u svom govoru u avgustu. Podmornice su u većem broju nastavane. Također i gradjenje novih brodova veoma je intenzivno. Lloyd George je onda govorio o vojničkom položaju i rekao, da bi bio lud, kad bi tvrdio, da su se ispunile nade, koje smo imali u početku godine. Razočarenje se ima prepisati naročito ruskom slomu. Rуска vojska je ove godine bila opskrbljena municijom i ostalim, kao nikada prije. Ali nije ništa radila. Naravno, mi smo mogli očekivati, da će odlično spremno savezničke vojske, koje sa svih strana čine pritisak, savladati prusku vojsku. Međutim, ruska vojska bila je skoro cijele godine mirna. Prusi su se mogli sasvim osloniti na to, da ruska vojska neće ništa početi. I ako je ruski i on bio smatran kao mjesto za oporavljanje umornih divizija sa zapadnog fronta, nijesu Nijemci sasvim drža i svoje zemlje na zapadu. Obratno: u mnogim bitkama su bili bijeni, a imali su samo jedan značajni uspjeh, koji se imao pripisati izmenadjenju, te treba da se istaži. Izgubili su 100.000 zarobljenika, zemljište od velike vrijednosti i stotinama topova, pa svem tom, što se nijesu imali bojati nikakvog opasnog neprijatelja na istoku. Nije suviše rečeno, da bi nadutost pruske vojničke sile bila popuno ponižena, samo da je ruska vojska ispunila očekivanja koja su bila savijena na nju, i da je izvršila ono, što joj je bilo određeno. Lloyd George je naglasio onda svjetsko-istorijski značaj osvojenja Mesopotamije i Palestine, pri čem je naročito upozorio na veliki utisak, koji je na cijeli civilizovani svijet učinilo zauzeće Jerusalema, oslobođenje Arabije, pristup Amerike u rat i svjetsku politiku, kao i stvaranje savezničkog saveza. (Svršetak slijedi).

Povećanje engleske vojske.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

London, 21. decembra.

U donjoj kući izjavio je Bonar Law, da će pri ponovnom otvaranju parlamenta 14. januara donijeti zakonsku osnovu o pojačanju vojske. Bonar Law je rekao, da je obzirom na ratni položaj, događaje u Italiji i Rusiji, apsolutno potrebno, da se operativna vojska uveća, te da se zato moraju poduzeti koraci za uvećanje i dopunu četnog stanja.

Ugarska izborna reforma.

Nacrtni zakona.

Kb. Budimpešta, 21. decembra.

U sjednici ugarskoga sabora od petka podnio je ministar Vazsonyi zakonsku osnovu o izbornim reformi. Najvažnije odredbe toga zakonskog nacrtu su ove: Birač je onaj ugarski državljanin, koji je navršio 24. godinu života, koji zna čitati i pisati, koji plaća najmanje 10 kruna poreze, ili onaj, koji je odgovorio svojoj redovnoj

aktivnoj vojnoj obvezi, dalje onaj, koji je za trajanja rata, ma i s prekidom, najmanje dvije godine vršio aktivno vojnu službu, ili bez obzira na godine svoje službe postigao čin podčasnika, dalje, svi birači, koji su uvedeni u birački registar za godinu 1914. dokle traje pravni osnov za njihovo primanje u birački spisak. Dalje imaju pravo izbora sve žene, koje su navršile 24. godinu života, koje su ugarske državljanke, a znaju čitati i pisati i ako su svršile četiri razreda građanske škole ili ako se iskazuju sličnim stepenom obrazovanja, ili čiji je muž za vrijeme rata pao, odnosno zbog ratnih strapaca ili rana umro, ako iz toga braka imaju jedno dijete. Dalje imaju pravo izbora sve žene, koje su najmanje dvije godine članice kakvog naučnog, književnog ili umjetničkog društva.

U korist ovoga prijedloga se osobito navodi, da se izborni zakon od 1913. naročito pogledom na ovaj rat, koji je mnogo što šta preinačio, i pogledom na velike buduće zadatke, pokazao kao nedovoljan. On je tražio za birače, da su navršili 36. godinu života, a najviše je ramao u tome, što je iziskivao vrlo komplikiran i otežan postupak za dokaz, da jedna osoba ima pravo izbora. Proširenje izbornog prava pokazalo se poslije Previšnjeg ručnog pisma od 18. aprila 1917. kao nužnost, priznata od svih stranaka. Po statističkim iskazima iznosi broj onih, koji su navršili 24. godinu života, a znaju čitati i pisati, 2.9 milijuna, dok na osnovi starog izbornog prava ostaje 170.000 birača. Sadašnji broj posjednika medalje za hrabrost i Karlovoeg četnog krsta iznosi 443.000. Prema tome iznosi broj birača 3.59 milijuna. Ovome broju pridolaze 260.000 ženskih birača. Osnovnu promjenu pretrpio je izborni postupak i sastav biračkih spiskova. Svake godine vrši se obvezni popis birača po opštinama. Svaki, koji navršio 23. godinu života, dužan je pod prijetnjom kazne svake godine 10. januara, da ispunji osobni brojački blanket dokazima i navodima o svome biračkom pravu. Ako izborni odbor nekoga odbije od primanja u izborni spisak, on ga mora o tome izvijestiti. Glasanje u gradovima je tajno. Nacrt ima mnoge nove odredbe, koje treba da osiguraju ispravnost i neometani tok izbora. Naročito je značajna prema sadašnjem običaju zabrana isticanja i upotrebe zastava. Postarano je, da birači bez materijalnih žrtava dospu na mjesto izbora time, što će željeznice i broderska preduzeća biti obvezana, da o trošku države dovezu birače u mjesto izbora i da ih otud vrata. Jedna dalja odredba naređuje, da se od 6 sati u oči izbora pa sve do njegovog svršetka ne smiju u mjestu izbora točiti nikakva alkoholna pića. Poostrene su kaznene mjere protiv zloupotrebe zvanične sile u cilju uticanja na izbor. Dalje naređuje nacrt, da svi javni činovnici, koji se istaknu za poslaničke kandidate, dobiju potrebno odsustvo od službe. Najzad se nagovještava prijedlog o novoj podjeli izbornih okruga.

Događaji u Rusiji.

Austro-ugarski zarobljenici u Rusiji. Poboljšanje njihovog stanja.

Rotterdam, 21. decembra.

Iz Petrograda javlja se: Trockij je izdao naredbu, kojom se austro-

bez vidljivih umjetničkih naprava, a snagom, koja nekada sjeda na najboje strane Dostojevskoga, kojemu se Stanković primarnoću osjećanja i tačnošću psihološkog ertanja približava. Milan Ogričević napisao je predgovor toj knjizi, koja se može dobiti u svim boljim knjižarama. Cijena joj je proširanoj K 3.—, a vezanoj K. 3.80.

Savremenik. Zadnjim u mjesecu decembru izašim brojem „Savremenika“, mjesječnika društva hrvatskih književnika, svršava dvanaesta godina njegovog izlaženja. Bogati sadržaj tog broja u kojem su u djelu najugledniji hrvatski i drugi književnici, pruža svojim esejima, raspravama, prikazima, feljtonima, pjesmama, dramom i slikama zanimivo i ukusno štivo.

„Savremenik“ je za vrijeme svog izlaženja donio radova gotovo svih hrvatskih slobodnih književnika, a ustupio je mjesta i srpskim i slovenačkim književnicima. Nastojao je reвно, da bude savremen i ogledalom svih savremenih slobodnih književnih nastojanja ne žacajući se borbe s reakcijom, a uz to je on jedini okupljao i naše umjetnike oko sebe, kako svjedoci svaki njegov broj. Ratne su prilike svakome društvu hrvatskih književnika i „Savremeniku“ mnogo težoba i poteškoća. Usprkos svim neprilikama da veliki broj suradnika boravi na ratištu mora se priznati, da je „Savremenik“ i u to vrijeme neprilikom i savjesno vršio svoju zadaću.

Savremenik se preporuča svojim zanimivim sadržajem ne samo biranoj i uglednoj publici, nego i svakom čitaocu lipeje knjige.

ugarski ratni zarobljenici, koji se nalaze u okrugu Borovici, oslobodjavaju kulučenja. Ratni zarobljenici se mogu u buduću za poljoprivredne radove i u tu svrhu dobiti dozvolu za put. Trockij hoće, da tu mjeru proširi na sve građanske zarobljenike i taocce.

Marš protiv kontra-revolucionaraca.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 21. decembra.

Kriljenko javlja Lenjinu, da nastavlja marš protiv kontra-revolucionarnih četa.

Postavljanje direktorija.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 21. decembra.

„Berliner Tageblatt“ javlja iz Haparanda: Narodno povjereništvo je riješilo, da se za raspravlanje i svršavanje političkih pitanja obrazuje savjet petorice, u kome bi bili Lenjin, Trockij, Djebenko, Mensinjski i Podvojski.

Vlada namjerava da emituje četiri milijarde rubalja.

Neprijateljsko držanje francuskih časnika u Ukrajini.

Kb. Petrograd, 21. decembra.

Petrogradski brzojavni ured javlja: U razgovoru s francuskim poslanikom Noullensom obratio je Trockij poslaniku pažnju na neprijateljsko držanje francuskih časnika u Ukrajini. Njemu se čini kao nemoguće stanje, što francuski časnici pregovaraju s radom (narodnim sovjetom), što razoružavaju čete savjeta, protiv revoluciona rovarjenja Kaledjina otvoreno potpomazu i štete jedinstvo fronta time, što bez pretihodnog sporazuma s glavnim stanom povlače ukrajinske čete, koje su određene da čuvaju rusko-rumunjski front. — Poslanik je na to primjetio, da je svima misiji pridodatim francuskim časnicima naročito zapovijedjeno, da se ni u kom slučaju ne mješaju u unutarnjo-političke borbe.

Grad i okolica.

Dnevni kalendar.

Danas je subota 22. decembra, po starom 9. decembra. — Rimokatolici: Zenon m.; pravoslavni: Začec bogorodice. Časnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noć.

C. i k. vojnički dom: Citonica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orieum: u zimskom pozorištu, prije Boulevardi: Početak predstave u 8:30 sati uveče.

Kinemaorgrai: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Koloseum): U 6 sati uveče predstava za vojske, a u 8:30 sati uveče predstava za časnike. — C. i k. građanski kino na Terazijama br. 27 (Paris): U 6 sati uveče predstava za građanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmici od 16. do uključivo 22. decembra obavljaje noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: L. rejon: Dr. Pančić, Saborna ulica br. 77; II. rejon: Sekulić, Teleskopska ul. br. 37; III. rejon: Protić, Kralja Milanova ul. broj 87.

Posljednji električni voz za Topčider kreće od spomenika u 3:30 sati poslije podne, a iz Topčidera za Beograd u 4:03 sata poslije podne. To vaziti za nedjelju.

Red vožnje parobrodom iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 poslije podne. — Iz Zemuna u Pancsovu: u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancsove u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Lada, koja vozi između Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu.

Kretanje parobroda za vojnike. Odlazak iz Zemuna i Beograda u Orsovu svakoga ponedjeljka, srijede i subote. Odlazak iz Beograda u 5 sati izjutra, dolazak u Orsovu u 3 sata i 10 minuta poslije podne. Iz Orsove u Zemun i Beograd svake nedjelje, utorka i četvrtka, odlazak iz Orsove u 5 sati izjutra, dolazak u Beograd u 8:30 sati uveče.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, nedjeljom i praznicima. Posjet botanička u botanicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brinn“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. građanskoj bolnici: u utorku, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne.

Kužna botanika: Posjeta nije dozvoljena. Obavijestjenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u baštu botaničke zgrade sa strane Vidanske ulice.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovo ulici. — I. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za građanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravnac činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — Zagrđjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Časnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za građanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Evangelička služba Božja.

U nedjelju 23. decembra biće u evangeličkoj crkvi u Vuka Karadžića ulici broj 9, služba Božja na maglarskom jeziku.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 22. decembra 1819. godine rodio se u Eilenburgu komponista Franz Abt. Svršivši gimnaziju u Leipzigu, Abt je neko vrijeme studirao teologiju, da bi se poslije odao muzici. 1841. god. postade kapelnik u Bernburgu, a u jesen iste godine u Zürichu. 1852. godine pak predje u istom svojstvu u Braunschweig, gdje je 1855. godine postao dvorski kapelnik. 1881. godine dobi penziju i preseli se u Wiesbaden, gdje je umro 31. marta 1885. godine. Franz Abt ostavio je za sobom nekoliko stotina muzičkih djela koja se odlikuju bogatstvom u melodijama, prijatnom harmonijom. Njegove su tvorevine vrlo pristupačne i muzički manje obrazovanom slušaocu, pa su s toga stekle grdu popularnost. 1891. godine podignut je Franzu Abtu spomenik u njegovom rodnom mjestu. — 22. decembra 1855. godine rođen je u Mchenau njemački književni istoričar Max Koch. Od njegovih djela pominjemo: „Veze između engleske književnosti i njemačke književnosti XVIII. vijeka“, djelo o Shakespeare-u itd. — 22. decembra 1857. godine umro je u Weinstedtu književnica Marija pl. Nathusius. Rodjena je 1817. godine. — 22. decembra 1889. god. umro je u Görbersdorfu znameniti ljkar Hermann Brehmer, osnivač fizičkog liječenja tuberkuloze pluća. Br hmc r je rođen 14. avgusta 1826. godine u Kurtzschu blizu Strehlena u Sleskoj. Studirao je u Vratislavi (Breslau-u) u Berlinu prirodne nauke pa zatim medicinu. Pobudjen fiziološkim predavanjima Joh. n. esa Müllera došao je na misao da lječi tuberkulozu stvaranjem povoljnih p e h o n i h fizioloških uslova, na ime rajonalnom ishranom, proširenjem disanja i čerčivanjem kože svakodnevnim polvanjem („duširanjem“) 1859. godine otvorio je u Görbersdorfu sanatorijum za grud b lne, koji je počivao na tim principima, koji se tako povoljno razvio, da je već 1862. godine mogao biti značajno proširen i poslije primjernim zavodom te vrste. Po red svoga praktičkog rada, Brehmer je svoje poglede o liječenju tuberkuloze iznio i u nekoliko naučnih djela, od kojih su najvažnija: „Die Gesetze und die Heilbarkeit der Tuberkulose der Lungen“ („Pravila plućne tuberkuloze i mogućnost njenog liječenja“) i „Die Therapie der Lungenschwindsucht“ („Terapija plućne tuberkuloze“). — 22. decembra 1913. godine umro je abisinski njeđuš (car) Menelik II. Poslije dugih građanskih borbi utvrdio se 10. marta 1889. godine za abisinskog cara. Trudio se, da svome poludivljem narodu da najosnovnije tekovine savremene kulture. Pošto su se Talijani utvrdili na somalskoj obali, skloniše Menelika, da zaključi sa njima ugovor, kojim se stavlja pod njihov p. o t e k t o r a t. Ovaj ugovor poisan je 2. maja 1889. godine u Italiju. Po njegovom odredbama, Abisinija je bila obavezana da sa stranim državama opšti samo p o r e d s t v o m Italije. No Menelik u koro pozgazi taj ugovor i stupi 1895. god. u rat sa Italijom, koji je po njega n o e k e k i v a n o sretno išpao. Pobijedio je Talijane 7. decembra 1895. godine kod Amba Aladžija i 1. marta 1896. godine u poznatoj bitci kod Adue. U miru, zaključenom 26. oktobra 1896. godine u abisinskoj prijestonici Adis Abebi Italija je u potpunom mjeri priznala nezavisnost Abisinije. Menelik se i nadalje trudio, da održava redovne d p o s t a t k e i privredne odnose sa svima va. i k i m silama i da svoju zemlju povede putem kulturnog razvika. Razumije se, da je u izvodjenju svojih namjera četo h o prekomjerno bezobziran i pr n a g a o kao svi polukulturni autokrati. No h a s sa toga njeđuš Menelik predstavlja jednu od najinteresantnijih pojava naše savremene istorije.

Početak zime.

Danas je kalendarski početak zime. Sunce danas najslabije osvjetljava sjevernu polovinu zemljinu i prolazi kroz zimnju solsticijonu tačku. To je bilo jutros u 6,7 sati. Danas je dan najkraći, svega 8 sati, a noć najduža.

Prilog „Crvenom krstu“.

G-dja Olga Brodovska iz Beograda predala je zastupniku c. i k. ministarstva spoljnih poslova u Beogradu 100 K, i to 50 K za austrijski, a 50 K za ugarski „Crveni Krst“. Svota je privedena svojoj svrsi.

Prilozi za Dom staraca.

Za predstojeće božićne praznike priložili su Domu staraca: D. Ojukanović K 150, R. Amar K 10, Avram S. Cohen K 40, Milan Ječmenica K 100, Vladimir Popović K 20, B. Nahum K 10, Mića Löwy K 40, Vitomir Simić K 30, Mica Monoj K 1, na čemu upravnica Doma u ime siromaha najtoplije zahvaljuje.

C. i k. vojni kino.

Večeras je u c. i k. vojnom kinu časničko veče sa biranim programom. Između ostalog daje se „Bagdadski čilim“, drama u 5 činova. Kralj Milana ulica br. 56.

Novosti u beogradskom orieumu.

Počevši od danas, proširuje se znatno program beogradskog orieuma. Upravi je pošlo za rukom da zadobije umjetnicu na trapezu, Mariettu sa budimpeštanskog orieuma i Lonu Leonardu sa njenom elastičnom igrom. U ponedjeljak neće biti predstave u orie-

Izašlo!

Novo! Novo!
Juraj grof Oršić-Slavetički:
„Na konju
i u rovu“

Cijena 2 K.

Može se kupiti u knjižari

S. B. Cvijanovića

Beograd

Knez Mihajlova ul. broj 16.

Porudžbine sa strane šalju se na gornju knjižaru ili na samog pisca: Uredništvo „Beogradskih Novina“, — Beograd.

Rusiji. Slom velike internacijonle kontraminske spekulacije protiv naše kruno imao je i dalje opadanje cijene za sljedstvo, koju cijenu plaćaju spekulanzi za zlato. Cijena je pala na 11.000 k una za kilogram finog zlata, a to je polovina od u novembru plaćene cijene u 21.000 kruna. Naše uložne vrijednosti jedva da su se od 20. ov. mj. promijenile. Njemački zajmovi su se od toga dana znatno poboljšali. Njemački ratni zajmovi više se traže nego engleski konsoli i ratni zajmovi. Prije kraja ovog vremena je državna banka u Švedskoj svoj unos opet povisila na 7%. Ona time ima najvišu interesnu stopu evropskih notnih banaka. I norveška banka je sjedila njezinom primjeru, te je povisila interesnu svotu od 1 1/2 na 6 1/2%. Najnižu interesnu stopu ima Beograd sa 4%.

Prosta bilansa, koja je slijedila ovoj generalnoj sjednici, iskazala je veći prihod od prošle godine. Idu a sjednica biće jamačno 10. ili 11. januara, a redovna generalna sjednica 8. februara 1918.

Kratka uputa za ratara.

(Nastavak).

Uspijeva na svakoj zemlji, samo ako nije podvodna i ako je propusna. Dobro nadubrena i uradjena piskovita i ovača najviše mu godi. Uspijeva dobro poslije sviju usjeva, a najbolje poslije ugari i djetelista. Treba ga dubriti sagorjelim stajskim djubretom, inače se teško obrađuje ručnim i sprječnim orudjem.

Prvi je uslov za dobro uspevanje kukuruza, da se zemlja s jeseni poere, da bi se što bolje napila zimske vlage, poplodila i isitnila. Zemlju treba s jeseni poorati što dublje, a najmanje 25 cm., jer u duboko pooranoj zemlji biće bolji kukuruz. Osim dubokog oranja treba se postarati i za dobro djubrenje. Najbolje je i najlakše djubriti preko zime, kad je zemlja smrznula i kada se ima najviše vremena za to. Djubre treba odmah rasturiti po njivi, a nikako ga ne ostavljati, da preko zime leži na njoj u malim gomilicama. Treba paziti i na to, da se djubre ravnomjerno rasturi, kako bi njiva bila podjednake snage i usjev jednoličan.

S proljeća, prema vremenu, a najdale od kraja aprila, treba njivu poorati ili ekstitpirirati, pa odmah kukuruz zasijati. Oranje za sjeme treba da bude pliće od jesenjeg oranja, kad je zemlja prosušena i kad ne vladaju jaki vjetrovi. Da bi se mogao prašiti plugom i ogrtači ogrtačem, treba kukuruz sijati u što pravilnijim redovima, mašinom ili pod močku, pošto se njiva vrstačem izbraza u odstojanju od 80 cm., pa se na mjestima, gdje se uzdužne i poprečne brazde sijeku, posije 3—4 zrna.

Kad kukuruz nikne i izraze dlan viško, treba ga oprasiti. Prašenje je potpunije i jevtinije, kada se vrši plugovima prašačima. Prašača ima raznih i po sastavu i po materijalu, od koga su najinjenji. Motičice na prašačima treba razmaći toliko, da zahvate što veći prostor između vrsta kukuruza, ali da kukuruz ipak ne sjeku. Dubina prašenja zavisi od toga, da li ima više ili manje korova. Što god je više trave, mora se i prašač dublje pustiti. Udešavanje dubine vrši se pomoću točkica na gredelju. Radnik, koji upravlja prašačem, mora paziti, da kukuruz ne sjeko.

Kad je kukuruz oprasen, čeka se dok poraste toliko, da se može ogrtati, pa se odmah pristupa ogrtanju i kidanju zaperaka. Ogrtanje treba što ranije izvršiti, jer što god se ranije ogrne, to će i prije pustiti žile, koje se nalaze nad zemljom i bolje će se ukorjeniti, a time će biti jači, da odole suši, ako bi ova nastupila. Za ogrtanje treba birati vrijeme vlažno, jer kad se kukuruz ogrne vlažnom zemljom, bolje napreduje i veće klipove odsijeka.

Neprijatelji su mu: vrane, čavke, miševi i razne bube. Boluje od gari, koja se javlja na svima dijelovima, a najviše na klipu.

Bere se, kad zno stvrdne i komušina požuti. Nezrijele kukuruz brzo se kvari i od žiška upropasti. Najbrže se bere, kada se na kukuruzovini okomiša i čist klip u koš nosi.

Kukuruzovinu (šašu), treba odmah sjeci, u snoplje vezati i u kupe zdjenuti, da se dobro prosuši, a za tim u stogove zdjenuti. Nedosušena šaša popljesniv i satruna, a kao takva nije upotrebljiva za stočnu hranu.

Kukuruz se obično kruni s proljeća, pošto se dobro u košu osuši. Krunjenje se vrši krunačima, koji, prema potrebi, mogu biti manji ili veći.

Prihod u srednju ruku može biti po hektaru 2000—3200 kg. kukuruza u klipu i dva puta toliko šaše.

S. Sirak.

Gaji se radi sjemena za hranu stoke, a naročito za hranu pileži, ili radi stabljike, od koje se grade međe; a sije se i za zelenu piću.

Ima ga dvije vrste: običan i talijanski sirak.

Uspijeva na istoj zemlji, na kojoj i kukuruz, a i obradjivanje zemlje i njegova usjeva ista je kao kod kukuruza.

Sije se u aprilu, do polovine maja pored kukuruza, na okrajima njiva, i i sam za sebe. Po hektaru je potrebno 10—15 kg. sjemena, a kada se sije za zelenu piću do 60 kg. Prihod je 400 do 500 kg. sjemena i do 2000 kg. kukuruzovine.

II. Korjenaste i krtolaste biljke.

1. Krumpir.

Krumpir se gaji za ljudsku i stočnu hranu i fabričke preradjevine u štirak i špiritus.

Ima ga mnogo vrsta, koje se proizvode ukrštanjem iz sjemena, i međusobno se razlikuju po obliku, boji ljuske i mesa, veličini, dobu sazrijevanja i upotrebi.

Za hranu stoke i pravljenje štirka treba krumpir da ima što više skroba.

Najbolje napreduje u suvim i toplim predjelima, ali kasnije vrste mogu se gajiti sa uspjehom i u hladnijim krajevima.

Raste u svakoj zemlji, a kada je ljeto vlažno, i u pjesku, ali najbrašnjaviji i najukusniji krumpiri rade u pjeskovitoj plodnoj ilovači.

Neposredno za krumpir može se djubriti samo sagorjelim stajskim djubretom, inače ga treba saditi u drugoj godini djubrenja. Ne treba ga djubriti nezgorjelim djubretom, jer ga lako savladaju razne bolesti i štetni zareznici, a vrlo je dobro, kada se pri sadjenju u kućice metne po malo pepela ili riečnog mulja, od čega krtolke bivaju veće i brašnjavije.

Zemlja za sadjenje krumpira treba da je dobro spremljena i čista od korova, stoga je najbolje, kada se krumpir sije poslije ugari ili pićnih biljaka. Može se sijati i poslije strnjike, kada se s jeseni njiva podjuri i dublje poore. S proljeća za sadjenje nije potrebno orati, nego treba teškom drljačom podrjati ili ekstitpirirati zemlju.

Krumpir se sije u brazdu ili u kućice, pošto se vrstačem njiva izbraza u rastojanju od 90 cm. Ima i naročitih plugova za obilježavanje mjesta, gdje treba kućice da dodju. Pri sadjenju treba paziti, da ne dodje u zemlju dublje od 15 cm., ili pliće od 8 cm., prema zemlji, da li je teža ili lakša. Sjemenja treba 800—1500 kg. po hektaru. Krumpir se sadi cio, na komade isječen ili samo izvadjena okca. Najbolje je saditi cijele sitnije krtolke.

Kada krumpir iznikne, treba ga odmah prašiti motikom ili plugom, a kad precvjeta, treba ga dobro ogrnuti. Da bi se krtolke bolje razvile i bile krupnije, dobro je da se cvjetovi zalazaju, kako bi veću količinu hrane primale krtolke. Ovo je zametan posao, ali kad se gaji u malome, a naročito pri proizvodnji ranog krumpira, može se preporučiti.

Od insekta najveći su mu neprijatelji: gundelj i ronac, koji više puta mogu prihod da prepolove, kada se pod krumpir djubri nesagorjelim djubretom. Od životinja najveći mu je štetočinja slijepo kuće i poljski miš.

Ima i biljni bolesti, koje mogu krumpiršta potpuno da unište. Najopasnija krumpireva trulež, koju prouzrokuje krumpireva peronospora. Siri se veoma brzo, pa pošto uništi lišće od krumpira silazi u zemlju, gdje prouzrokuje trulež krtola. Da bi se bolest spriječila, potrebno je izvršiti blagovremeno prskanje prije cvijeta rastvorom 1/4 kg. plava kamena i 1/2 kg. kreča na 100 lit. vode. Prskanje ne treba vršiti za vrijeme rose, niti kada je jaka žega.

Kada počne lišće i stabljika da se suše, znak je da je krumpir zrio, i poslije 8 do 10 dana može se otpočeti vadjenje.

Krumpir se vadi motikom ili plugom za vadjenje krumpira. Kada se gajenje krumpira u veliko izvodi, onda je nemoguće motikom posao postići, stoga je potrebno imati plug ili mašinu, koje sprave posao savršeno i brzo rade. Povadjen krumpir treba odmah pokupiti i snijeti u hladovinu, da se od zemlje prosuši, jer ako ga vlačnog sunce uhvati, odmah pozeleni i kao takav ima rdjav ukus za jelo. Sa sušenjem preduzima se i vrstanje po krupnoći. Najkrupniji se odvaja zasebno za jelo i prodaju, srednji za stočnu hranu, a najsitniji mogu da posluže za stočnu hranu i za sjeme. Još je bolje, ako se krumpir, kad se izvadi, opere u naročitim perionicama, u hladovini dobro prosuši, a potom spremi za ostavu preko zime.

Krumpir za ostavu mora se utrapiti u podešenim trapovima. Trapovi ne treba da su u zemlji, već nad zemljom, visoki 1.5 m., široki do 2.5 m. i potrebne dužine. Da ne bi zbog isparenja nastupila trulež krumpira, treba napraviti na sredini trapa odušku, koja se, kad mrazevi stegnu, mora zatvoriti. Trapove ne treba često otvarati i krumpir vaditi, već za to treba birati lijep i vedar dan i kad nije odveć hladno.

Prihod po hektaru može da bude od krumpira u srednju ruku 25 do 40.000 kg.

(Nastaviće se.)

A. Grin:

TAJANSTVENA OTMICA.

(Nastavak).

Dirljivo je bilo vidjeti, kako se ona bez riječi slozila santom u tom pogledu. „Razumije se, da moramo otići tvome ocu“, reče mi ona, nježno se privijajući uz me, da bi malo poslije šapatom dodala: „Ja sam svuda sretna i zadovoljna, samo kad mogu biti pored tebe“.

Tek što smo stigli kući, ja sam Lolu odmah odveo u bolesnikovu sobu. „Evo moje žene, oče!“ rekoh mu ja, pristupajući njegovoj postelji. Nikad neću zaboraviti blaženi izraz, koji se toga časa pojavio na starčevom licu, i sada kao da ga gledam, kako se svim silama trudi, da se uspravi, da bi ispitivački promjerio mladu ženu, koja se, duboko ganuta, nagla k njemu. Tada iz njegovih umornih očiju sjenu neizmjerne radosti; on raširi ruke, pritište Lolu na grudi i pritište joj poljubac na čelo, što ja sam od njega nisam nikad bio dočekao, pa ni kao dijete.

„Kćeri moja!“ promrmlja samrtnik teškom mukom, milujući je svojom u pola presahnulom rukom po divnoj kosi, a ona se približi uz njega i šanu čežnjivim glasom: „O. Bože, ta ja upravo nikad nisam ni imala oca!“ Bio je to dirljiv prizor, ali na mene nije učinio ni najmanji utisak. Na svoju sramotu moram vam priznati, da toga časa nisam osjećao ništa drugo, nego li jeda i bezgranične ljubomore. Da se moj otac nešto pokazao razočaran mojim izborom ili bar samo zadovoljan mojom poslušnošću, ja bih se još toliko koliko pomirio sa sudbinom. Ali kad vidjeh, da se Lola sviđa starcu da joj se divio i milovao je, dok Evelinu nikad nije htio ni pogledati ljubaznijim pogledom, ja sam se toliko uzrujao, da sam gotovo omrzao svoju mladu suprugu.

„Lola, sad me ostavi s ocem na samo“, rekoh joj ne baš najljubaznijim tonom. Ona se odvoji od bolesnika i poslušno ode iz sobe. No još se vrata za njome nisu bila zatvorila, kada ja dadoh slobodnoga maha svojoj srđbi, dobacujući ocu uvrijeđenim tonom: „Evo postupio sam po tvojoj naredbi i doveo sam ti čerku. A sada te molim, da mi daš obećani blagoslov i da me pustiš da odem, jer ne mogu živjeti sa ženom, koju ne volim!“

Prije no što je bolesnik ma šta mogao odgovoriti otvorih se vrata i na pragu se pojavio Lola. Bože moj, kako je izgledala u licu! Dokle god budem živ, neću zaboraviti to lice, danju i noću mi se čini da ga vidim pred sobom. Mijsko kao lice Majke Božje pod zlatnim aureolom, kako me u prvi mah gleda uplašeno, a poslije onako samrtničkom tugom.

Bila je blijeda kao mermerni kip, kada mi je prišla. „Ta jesam li zbilja dobro čula šta si rekao?“ zapita me ona, a usne joj zadrhtaše. „Jesi li ti mene, koja sam, kao što tek sada vidim, mnogo niže staleža od tebe, samo zato uzeo za ženu, što ti je to bilo naredjeno? Zar me zbilja nisi volio? A hoćeš li zbilja napustiti ovu kuću, koja mora da ti bude svetinja, jer se u njoj nalazi tvoj otac na smrti, — ako bih ja ostala u njoj?“

Ja opazih, da moj otac hoće da joj odgovori u mjesto mene, pa približivši svu svoju snagu, izjavih joj, da mi je beskrajno žao, što je ona čula moje nepromišljene riječi. Rekoh joj, da mi nije bila namjera, da je uvrijedim, već da sam samo htio prebaciti čovjeku, koji mi je bio razorio sve nade u ljepši život, svu sreću. Zamolih je za oproštaj i izjavih joj, da za sada ne mislim napustiti kuću, ako ona to ne želi.

Ona jedva da je slušala, šta sam ja govorio, već samo poluglasno reče, više kao za sebe: „Znači da sam ipak dobro čula!“ pa se onda polako uputi vratima.

„Holmane, Holmane!“ zajeca moj otac, „nećeš me valjda sada lišiti moje kćeri?“

Ja pojurih za Lolom. „Kuda si pošla?“ zapitah je.

„Sin mora ostati kod bolesnog oca“, odgovorila ona, ponosito se uspravljajući, „a pošto neko od nas dvoje još danas mora napustiti ovu kuću, to ću ja otići“. Ona zastade jedan čas; njene me tamne oči pogledaše nešto blaže i ona nastavi mirnijim glasom: „Holmane, kada si me ti zaprosio, ja sam bila i suviše zbudjena tvojim korakom, da bih mogla primjetiti, da je tvoj izjavi nedostajao pravi ton ljubavi, slatka riječ: „Volim te“, koja čvršće vezuje srca nego li vjenčana burma. Bila sam toliko blažena, da nisam ni opazila, da radost, koja je bila obuzela mene ni u najmanje nije našla izraza i na tvome licu. Ja sam samo živjela u sretnoj pomisli, da sam tvoja; to mi je bilo dovoljno, jer sam te volila. Da, Holmane, volim te još sada, više te volim od samog svog života, a samo zato i idem od tebe. Ako bi to zahtijevala tvoja sreća, ja bih ti najvećim zadovoljstvom vratila slobodu, ali prema svemu, što sam čula, izgleda, da ti je potrebna žena samo forme radi. Pošto je ta potreba zadovoljena, to se sada možemo razići. Ako bi došao dan, kada bih ti ja zatrebala, kada bi ti začelio da ja budem pored tebe, nema te sile na svijetu, koja bi bila u stanju, da me odvoji od tebe. Dokle god pak do toga ne dodje, ostacu ono, što sam sada: žena, koja nema prava na ime, što si joj ja jutros pred oltarom dao!“

I pošto mi je dobacila još jedan posljednji pogled pun ljubavi ona napusti sobu tiho i mirno kao neki lijep san, koji isčezava. U taj čas začuh iza sebe prvo prigušan krik, pa zatim tiho krkljanje. Ja se u najvećem strahu okrenuh i ugledah oca, gdje se on nesviješten pružio na krevetu. Koliko sam god želio, da potičim za Lolom, ni u kom slučaju nisam mogao ostaviti oca samog u takvom stanju, pa mi nije preostalo ništa drugo, nego da doviknem domaćicu, koja se nalazila u susjednoj sobi, neka zadrži onu gospođu — moju ženu.

Dugo je potrajalo, dok mi je pošlo za rukom, da opet povratim svijest svome ocu. Prvo pitanje, što mi ga je postavio jedva čujnim glasom odno silo se na Lol, čija mu je pojava pored njegove samrtničke postelje kao posljednji sunčani zrak bila osvjetlila život. Ja ustadoh i uvjerih ga, da ću je sad dovesti, ali još nisam bio stigao do vrata, kad me presretno domaćica, koja se Lila vratila. „Gospodja je otišla“, reče ona sležući ramenima, „nije se nikako dala zadržati“.

G. Black malo prekidie pričanje, dok su ga policajci posmatrali pogledima punim saučesća. Neko je vrijeme sjedio, zadubljen u misli, dok se najzad ne trže i nastavi: „Od onog nesrenog časa ja nisam više nikad vidio svoju ženu, čak šta više nikad nisam mogao saznati, kuda je ona otišla, kod koga se sklonila. U prvi mah pri najboljoj volji nisam stizao, da mnogo mislim na nju, jer je ovaj događaj bio toliko potresao moga oca, da je njegova bolest uzimala sve veće maha. Svakim je danom sve više slabio, a do posljednjega časa neprestano je gledao u vrata, a kad god bih ja ušao u sobu da ga obidjem, on bi me pogledom zapitao, šta je s njome. Tek po njegovoj smrti počeo sam opet ozbiljnije misliti na jedno mlado stvorenje, koje sam bio privezao za se, a da ga nisam volio, koje sam poslije svojim grubim riječima bio izazvao, da samo, bez ikakve zaštite bježi u svijet. Uskoro me ta pomisao u tolikoj mjeri počela tištati, da sam stalno bio potpuno zlovoljan i utučen, a ni sam nisam znao, jesam li se to stidio svoga ružnog postupka ili je li mi bilo žao, što sam bio izgubio svoju mladu ženu. Jednovremeno stiže vijest o vjeridbi moje sestre od strica Eveline sa grofom de Miracom; ovo ne samo, da je uvrijedilo moj ponos, već me je u dubini srca ljuto zaboljelo. Ja sam do duše i ranije stalno bio svjestan toga, da me Evelina nije volila isključivo radi mene samog; isto joj je toliko bilo stalo do moga bogatstva i do moga društvenog položaja. Ipak me je grdno peklo, kad sam opazio, kako se zarad novca tako brzo podala drugom, pri čemu naravno nisam imao na umu, da sam i ja u stvari isto tako postupio, jer sam se bio oženio samo zato, da bih spasio svoje nasljedstvo. Ali, eto, takav je svijet; ono što praštamo svome polu, to nikako ne možemo oprostiti ženama.“

No što je u mojim mislima većma blijedila Evelinina slika, to sam sve više i više počinjao misliti na Lol. Do duše, poslije svega, što se bilo dogodilo, to me je sjećanje samo mučilo, a ja sam pokušavao, da sebi slom nametnem želju, da prekinem veze, koje su me spajale sa njome, pošto sam bio saznao, da su joj otac i brat zlikovci, za kojima je tragala policija. I pored svega toga toliko me je stalno pratila pomisao na nju, da sam se najzad riješio, da radim

(Nastaviće se.)

Posljednje brzojavne vijesti.

Izvjestaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 21. decembra.

Zapadno bojište:

Front priestolonasljednika Rupprechta bavarskog:

U Flandriji je kod guste magle topnička djelatnost bila većinom nezatna. Sjeverno od druma Ypern — Menin vatra se poslije podne znatno pojačala. U uspješnim izvidjačkim borbama južno od Hollebecke zarobljen je izvjestan broj Engleza.

Front vojevode Albrechta württembergkog:

Kod Hirnbacha južno od Altkircha pao nam je šaka kod asplekog napadaja u francuske linije 31 zarobljenik.

Istočno bojište:

Nema ničeg novog.

Mačedonsko bojište:

Nema nikakvih većih borbenih djelatnosti.

Talijansko bojište:

Talijanske su snage jurisale protiv višina zapadno od Monte Asolona, koje su austro-ugarske čete posljednjih dana osvojile, sedam puta, a protiv Monte Pertica tri puta. Svi su se ovi napadi izjalovili uz teške gubitke za neprijatelja. Isti je neuspjeh doživio i jedan neprijateljski napad na Monte Solarolo. U borbenim je odsjecima trajala živahna vatra i tečajem noći za rana jutro.

Prvi zapovjednik glavnog štampa pl. Ludendorff.

CIJENE OGLASIMA:

Osnovna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja . . . Kruna 4
Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osnovna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja . . . 10 helera
Pripisano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staja . . . 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja . . . Kruna 4
Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Dentista F. B. Brill
— Beograd. —
Makodonska ulica broj 3,
(do pošte)
„Amerik. specijalista“

ZUBE vještacke u zlatu
u krunama samo se u
momente ateljea izrađuju po
najboljem originalnom
amerikanskom sistemu. Pri-
mam od 8—12 i 2—6.

Kupovine i prodaje.
Ženske cipele
plutke i duboke, odlične, pre-
datni materijal, br. 34—38. Po-
vojne cipele. Na nar i u
više. Radnja Kralja Aleksandra
ulica 10. 34315-2

Vino bijelo i crno
odličnog kvaliteta od naročito
odabranog grožđa prodaje po
umjerenim cijeni Rista Zisakla
vinar Kralja Aleksandra ulica
br. 74. 34306-2

U katani „Ova Jablana“
Dečanska 5 ima za slave i
praznike vina za 8-60. 34368-2

Kuća na prodaju
u ulici Sv. Prohora br. 8
kod Starog Spomenika.
Za uslove upitati u radnji
Vatrogasna br. 29, Beograd.
34363-2

Bobra
fox — pisaca mašina prodaje
se. Uplatiti u administraciji
pod „Pisača mašina 682“.
34403-2

Sapan za rublje
komač odličan za pranje. Stila
je nova partija, a prodajem
na manje količine uz jeftine
cijene u mojoj radnji K. Feld-
mann Vuk Karadžić ul. 8.
34400-2

Stamjestejnja.
Grand Hotelu
je potreban jedan pokućar i ve-
terik. Stupiti mogu odmah. 963

Mladja žena
koja se razume u kuvanju i
stali posao može stupiti od-
mah kod dve osobe u Kolar-
čevoj ulici br. 8. 34394-3

Tražim služavku
po mogućnosti mladju sa ef-
lični kućevni posao kod dvije
osobe. Plata 30—40 kruna mje-
sečno sa stanom i hranom u-
platiti u radnji K. Feldmann,
Vuk Karadžić ul. 8. 34401-3

Klara i Josif Kazes trg., izvještavaju
svoje prijatelje i srodnike, da će se njihova
keci Bulisa vjenčati sa gospodinom

Markom Alhalel trg.
u nedjelju 23. ovog mjeseca u 2¹/₂ sata po
podne u staroj sinagogi.
Skup svatova Slipa ul. 34.
Cestitanje u kavani Sablje Dimiskije.
Kralj Aleksandra ul. 59.
Beograd, 19. decembra 1917. god. 34383

OOBREN OD C. I. K. GUBERNIJE
SRPSKI DZEPNI
KALENDAR
1918

IZDANJE ŠTAMPARIJE I RADIONICE KLIŠEA
VILJEMA KUNA
Beograd, Obiljež-Vijenac 35.
Štampan čirilicom i latinicom u dve boje sa inter-
sautnim tekstom, raznim tablicama i t. d.
GLAVNE PRODAJE:
Martić i Janović, — Beograd, Knez Mihajlova 26.
Antonijević i Čuković „ „ „ 21.
Kosta V. Ilić „ „ „ Kralj Milana 7.
Solomonov J. Koen „ „ „ Knez Mihajlova 24.
Solomonov Mešulama „ „ „ Terazije 8.
Štamparija VILJEMA KUNA Obiljež vjenac 35.

Trgovcima u unutrašnjosti skrećem pažnju da od-
mah učine porudžbine, pošto se kalendar brzo
rasprodaje. 991

Stanovi.
Traži se
od 1. januara pod nalam jed-
na soba, koja se dobro greje
u blizini Gubernije. Ponude
administraciji ovog lista pod
„Cista 679“. 34382-4

Razno.
Javljam
svojim poštovanim mušterija-
ma, da se sa molom mesar-
skom radnom 14. reona, na-
lazim na Cvetnom Trgu Stu-
denička 35.
S poštovanjem
Gjordje Ginović, mesar.
34397-5

KORESPONDENCIJA.
Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim izvestite me, da li
su živi i gdje se nalaze Grgur
Ristić, sa familijom, koji se u
zadnje vrijeme nalazio u Debru,
i Radoje Marković, narednik.
Odgovor molim na adresu: An-
ka Vučićević, Beograd, Gimna-
zijska ulica 24. 34352-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Casse M. B. 3545. Molim
izvestite me za mog sina Ste-
vana Protića, električara, rođje-
na godine 1896. koji mi se do
danas nije javio, a ni sam od
ma koga štogod o njemu do-
znala. U nadi na brzi izvještaj
blagodar Milca Jovanović, Ci-
ka Ljubina ulica 17, Beograd.
34365-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Da dostavi, Dragoljubu
Božinovću, Geneva. Dragi
moj utaće. Javila sam ti se
dva puta odavde. Ne znam da
li je Tatimir saznao, — za to
te molim dostavi mi ovo: Prije
20 dana sam zdravo s diecom
stigla u Beograd. Nalazim se
kod oca i braca Tihoslava. No-
vac neka mi odmah pošalje,
poveću sumu, jer mi je vrlo
potreban. Neka ne pusti da
oskudevam. Otac kao i braca
Tihoslav su u novčanoj osku-
dici. Djeca ljube ruku, poz-
dravila vas vaša Vidosava
Maršićanka, Beograd, Kralj
Milana 41. 34389-9

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim da me izvestite
preko Beograd. Novina, da li
je živ i gdje se nalazi moj
muž Svetislav Stojanović, pi-
sar sreza soko-banjskog. U isto
vrijeme najučtivije molim da
ga izvestite, da sam sa die-
com kod oca u Soko-Banji.
Zdravi svi. Da mi se ma na
koj način lavi i pošalje nova-
ca, Vidosava Sv. Stojanovića,
Soko-Banja. 34391-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim, da me izvestite
za mog brata Avrama B. Ja-
kova, rodom iz Novog Pazara,
trgovca iz Mitrovice. Samuel
Bahar, Novi Pazar. 34396-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Od 11. decembra ove go-
dine nalazim se u Beogradu
i do danas nisam primio na
račun svoje plate ni 5 para.
Molim, da poradite na nadlež-
nom mestu. de mi se novac
što prije i što više pošalje.
Novac mi je neophodno po-
treban, pošto sam potpuno
propao. Spostovanjem, Dušan
Pačić, pisar I. klase monopol-
ske uprave, Kolarska ulica br.
29, Beograd. 34385-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim izvestite me za
brata Mladena Z. Petrovića,
koji je kao regrut otišao pred
vojskom i do danas se nije
nikako javio; kao i za Proku i
Danila J. Sakovića, vojuike,
sve iz sela Lipovca, jas, kra-
jevački. Izvolite izvestiti
prko ovih novina. Zahvalni
unaprijed Petar Z. Petrović,
Lipovac, Arandjelovac.
A-2829-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim izvestite me za
brata Mladena Z. Petrovića,
koji je kao regrut otišao pred
vojskom i do danas se nije
nikako javio; kao i za Proku i
Danila J. Sakovića, vojuike,
sve iz sela Lipovca, jas, kra-
jevački. Izvolite izvestiti
prko ovih novina. Zahvalni
unaprijed Petar Z. Petrović,
Lipovac, Arandjelovac.
A-2829-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim izvestite me za
brata Mladena Z. Petrovića,
koji je kao regrut otišao pred
vojskom i do danas se nije
nikako javio; kao i za Proku i
Danila J. Sakovića, vojuike,
sve iz sela Lipovca, jas, kra-
jevački. Izvolite izvestiti
prko ovih novina. Zahvalni
unaprijed Petar Z. Petrović,
Lipovac, Arandjelovac.
A-2829-8

BELGRADER ORFEUM
ZIMSKO POZORISTE
(PRIJE BOULEVARD)
ULAZ SA STRANE ZMAJEVE ULICE.
Od 22. decembra 1917.
Veliki Božićnji
PROGRAM
u večer 12 9 sati
3 velike predstave
POSLIJE PODNE
Nedelja 23) decembra
Utorak 25) 4 sata
Srljeda 26)
sa ovim programom:
Lona Leonardi & partner
Marietta
Amon, Božićnji čovjek
Trupa Cape
Käthe, Faume
Roma Salus
Poni Schmidt
Ulaznice se mogu dobiti na kasl.

Nove cijene „Beogradskih Novina“
počev od 1. januara 1918.
Uslijed neprekidnog poskupljivanja materijala potreb-
nog pri izdavanju lista, prinudni smo cijene „Beogradskih
Novina“ za malenkost povisiti.
CIJENE „BEOGRADSKIH NOVINA“
su počev od 1. januara 1918. slijedeće:
Cijena pojedinog broja:
u Beogradu i u području gubernije u Srbiji 10 helera
u Monarhiji 12 helera
MJESECNA PRETPLATA:
u Beogradu, u području gubernije u Srbiji za
bojne i etapne pošte K 2.50
u Beogradu sa dostavom u kući K 3.—
u monarhiji K 3.—
u inostranstvu K 4.50
UPRAVA „BEOGRADSKIH NOVINA“
Topličin vijenac 21.

Naručite
KALENDARE
za 1918. god.
U našoj nakladi izišli su slijedeći KALENDARI:
BOSANSKI PRIJATELJ, narod. kal. Cijena 80 hel.
ZEMAN, muslimanski kal.
VAKAT,
BOSAN. VOJNIČKI KALENDAR
Osim toga čirilicom:
SIMO MILUTINOVIĆ Cijena 80 hel.
KRAJIŠNIK
TEŽAK
NJIVA
GRANIČAR
VUK KARADŽIĆ, Vel. narod. kal. K 1.40
Dobivaju se u svim knjižarama i trafikama ili u na-
kladnoj knjižari
D. & A. KAJON, SARAJEVO
Preprodavcima veliki rabat. 987

Oglašujte u Beograd. Novinama
ZA BOŽIČNJE PRAZNIKE
OBUĆE
Muške, ženske i Dečije
sa umjerenim cijenama preporučuje
STOVARIŠTE OBUĆA
RADIVOJ SAVIN I DRUG
Knez Mihajlova ul. br. 7.
pored kafane „Cara. 34173

Ekspozitura
MAGJARSKE ESKONTNE I MENJAČKE BANKE
U BEOGRADU, KNEZ MIHAJLOVA ULICA BR. 32.
Izvršuje isplate pismenim i telegraf.
skim putem ratnim zarobljenicima i
interniranim licima pod najpovoljnijim
uslovima.
Savjetnik Ekspoziture Kosta J. Po-
pović Direktor Narodne Banke.
34109

Jednom časnikom momku
(oficijerski) nestala je na
željezničkoj stanici kod kontro-
le pasosa torba (Rucksack)
u kojoj je bilo: Jedna Damen-
jaka sa crnim pelcom, jedan
dječji zimski kaput, također
postavljen sa pelcom i jedan
par muških cipele. Opozimlje
se svaki, da pazi pri kupovini
ovakvih stvari, a ko pronađe
ove stvari biće nagrađen sa
100 kruna. Javiti treba sreskom
zajopjednisti u Rajji.
34374-5

Daca i Emilija Kovačević,
davaće trogodišnji pomen svo-
joj zaovi
Milici
u Vaznesenskoj crkvi 22.-XII
1917. god. u 11 časova
Beograd, Janjićeva br. 10. 34384

Sa teškim bo'om, tužna nesretna mati, javlja srođnicima,
prijateljima i poznanicima tužnu vijest, da je moj jedini sin i
brat
Milutin (Mica) Nešović
dšk VII razreda gimnazije
umro 1916. god. u oktobru u najlepšim godinama, u 18. go-
dini svoje mladosti, a ja sa dubokom ranom i sestra ostajem
da oplakujemo našeg dobrog i milog jedinca sina i brata.
Beograd, decembra 1917.
Ožalošćena:
nesretna mati Borilka i sestra Ljubica Petrošević
34338

Bolnom dušom javlam srođnicima i prijateljima, da sam izgu-
bio moju dobru suprugu
Olgu T. Uroševićku
koja idući sa slavske posete vedra duha i puna veselosti — na prečac
poslije nekoliko časova — na putu za kuću ispusti svoju plemenitu
dušu.
Cetrdeseto-dnevni pomen-davaću joj u četvrtak 14. decembra
ove god. u 11 sati prije podne u crkvi na Novom groblju.
Beograd, 20. decembra 1917.
Ojadjeni i iskreni drug Trajko Urošević bivši pismonoša centralne
pošte; sinovac Toma, gimnazijalac. 34395

POTPISUJTE VII RATNI ZAJAM putem vojnog fonda
za udove i siročad.